विभावसौ Bg. 7. 9, 10. -6 Heat or light considered as the third of the five elements of creation (the other four being पृथिवी, अप्, वायु and आकाश). -7 The bright appearance of the human body, beauty; अरिष्टशय्यां परितो विसारिणा सुजन्मनस्तस्य निजेन तेजसा R. 3. 15. -8 Fire of energy; शमप्रधानेषु तपोधनेषु गूढं हि दाहात्मकमस्ति तेजः Ś. 2. 7; U. 6. 14. -9 Might, prowess, strength, courage, valour, martial or heroic lustre; तेजस्तेजसि शाम्यतु U. 5. 7; Ś. 7. 15. -10 One possessed of heroic lustre; तेजसां हि न वयः समीक्ष्यते R. 11. 1; Pt. 1. 328; 3. 33. -11 Spirit, energy. -12 Strength of character, not bearing insult or ill-treatment with impunity. -13 Majestic lustre, majesty, dignity, authority, consequence; तेजोविशेषानुमितां (राजलक्ष्मीं) दधानः R. 2. 7. -14 Semen, seed, semen virile; स्याद्रक्षणीयं यदि मे न तेजः R. 14. 65; 2. 75; दुष्यन्तेनाहितं तेजो दधानां भूतये भुवः Ś. 4. 3. -15 The essential nature of anything. -16 Essence, quintessence. -17 Spiritual, moral, or magical power. -18 Fire; यज्ञसेनस्य दुहिता तेज एव तु केवलम् Mb. 3. 239. 9. -19 Marrow. -20 Bile. -21 The speed of a horse. -22 Fresh butter. -23 Gold. -24 Clearness of the eyes. -25 A shining or luminous body, light; ऋते कृशानोर्न हि मन्त्रपूतमर्हन्ति तेजांस्यपराणि हव्यम् Ku. 1. 51; Ś. 4. 2. -26 The heating and strengthening faculty of the human frame seated in the bile (पित्त). -27 The brain. -28 Violence, fierceness. -29 Impatience. -30 Anger; मित्रैः सह विरोधं च प्राप्नुते तेजसा वृतः Mb. 3. 28. 18. -31 The sun; उपप्लवांस्तथा घोरान् शशिनस्तेजसस्तथा Mb. 12. 301. 36. -Comp. **-कर** *a.* 1 illuminating. -2 granting vital power or strength. **-पदम्** a mark of dignity; तेजःपदं मणिमयं च हृतं शिरोभ्यः Bhāg. 1. 15. 14. **-बीजम्** marrow. **-भङ्गः** 1 disgrace, destruction of dignity. -2 depression, discouragement. **-भीरुः** *f.* shadow. **-मण्डलम्** a halo of light; सर्वा एतस्मिंस्तेजोमण्डल एकीभवन्ति Praśna. Up. 4. 2. **-मात्रा** sense-organ; स एतास्तेजोमात्राः समभ्याददानो हृदयमेवान्ववक्रामति Bṛi. Up. 4. 4. 1. **-मूर्तिः** the sun; Ms. 3. 93. **-रूपम्** 1 the Supreme Spirit, Brahman. -2 the nature of light. **-वृत्तम्** 1 noble behaviour; Ms. 9. 303. -2 superior power or lustre.

तेजस्वत्, तेजोवत् *a.* 1 Bright, brilliant, splendid. -2 Sharp, pungent. -3 Brave, heroic. -4 Energetic.

तेजस्विन् *a.* (-नी *f.*) 1 Brilliant, bright. -2 Powerful, heroic, strong; न तेजस्तेजस्वी प्रसृतमपरेषां विषहते U. 6. 14; Ki. 16. 16. -3 Dignified, noble. -4 Famous, illustrious. -5 Violent; Bṛi. S. 101. 2. -6 Haughty. -7 Lawful.

तेजित *a.* 1 Sharpened, whetted. -2 Excited, stimulated, prompted.

तेजोमय *a.* 1 Glorious. -2 Bright, brilliant, luminous; तेजोमयं विश्वमनन्तमाद्यं यन्मे त्वदन्येन न दृष्टपूर्वम् (रूपम्) Bg. 11. 47. -3 Full of energy, spirited.

तेन A note introductory to a song.

तेप् 1 Ā. (तेपते) 1 To sprinkle. -2 To ooze, drop. -3 To shake, tremble. -4 To shine.

तेमः [तिम्-घञ्] Becoming wet or moist, moisture.

तेमनम् 1 Wetting, moistening. -2 Moisture. -3 A sauce, condiment. **-नी** A fire-place.

तेव् 1 Ā. (तेवते) 1 To play, sport. -2 To weep, lament.

तेवनम् 1 Play, pastime. -2 A pleasure-garden, play-ground; Ms. 4. 163.

तैक्ष्ण्यम् 1 Sharpness (of a knife), acuteness. -2 Pungency. -3 Fierceness, severity, cruelty.

तैजस *a.* (-सी *f.*) [तेजसो विकारः अण्] 1 Bright, splendid, luminous; वैराजा नाम ते लोकास्तैजसाः सन्तु ते शिवाः U. 2. 12. -2 Made up or consisting of light; तैजसस्य धनुषः प्रवृत्तये R. 11. 43. -3 Metallic. -4 Passionate. -5 Vigorous, energetic. -6 Powerful, intense. -7 A kind of horse; ते तैजसाः पुण्यवतां प्रदेशे भवन्ति पुण्यैरपि ते मिलन्ति Yuktikalpataru. -8 Endowed with the राजस quality; वैकारिकस्तैजसश्च तामसश्चेत्यहं त्रिधा Bhāg. 3. 5. 30. **-सः** The highly refined or subtle essence (Vedānta Phil.); विश्वश्च तैजसः प्राज्ञस्तुर्य आत्मा समन्वयात् Bhāg. 7. 15. 54; Muṇḍ. 4. **-सम्** 1 Any metal; Bhāg. 11. 21. 12. -2 Ghee. -3 Intensity, severity. -4 Vigour, energy, might. -5 The group of senses; तैजसे निद्रयापन्ने पिण्डस्थो नष्टचेतनः। मायां प्राप्नोति मृत्युं वा Bhāg. 11. 28. 3. -6 The movable (जङ्गम) world; तस्य तत्तेजसस्तस्माज्जज्ञे लोकेषु तैजसम् Mb. 13. 85. 102. -Comp. **-आवर्तनी** a crucible.

तैतिक्ष *a.* (-क्षी *f.*) Patient, enduring.

तैतिरः A partridge.

तैतिलः 1 A rhinoceros. -2 A god. **-लम्** N. of the fourth astronomical period or करण.

तैत्तिरः 1 A partridge. -2 A rhinoceros. **-रम्** A flock of partridges.

तैत्तिरिः N. of a sage (elder brother of वैशंपायन).

तैत्तिरिकः One who catches partridges.

तैत्तिरीय *m.* (pl.) The followers of the Taittirīya school of the Yajurveda. **-यः** The Taittirīya branch of the Yajurveda (कृष्णयजुर्वेद). -Comp. **-चरणम्, -शाखा** the school of the T. **-संहिता** the Saṁhitā of the T., chief recension of the Black Yv.

तैन्तिडीक *a.* (-की *f.*) Prepared with a sour sauce of tamarinds.

तैमित्यम् Dulness.

तैमिरः A disease of the eyes (dimness).

तैर्थ *a.* (-र्थी *f.*) Relating to a sacred place.